

ОСОБЛИВОСТІ ЛОГІСТИКИ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ В УКРАЇНІ

Діяльність торговельних мереж із задоволення потреб населення та досягнення власних економічних результатів пов'язана з необхідністю доведення відповідних товарних ресурсів від сфери виробництва, що забезпечується виконанням комплексу логістичних за своєю суттю операцій товаропросування. Саме тому вимогою часу є створення та удосконалення служб управління логістикою у структурі торговельних підприємств. Основним завданням таких служб є дослідження та організація комплексу логістичної діяльності торговельного підприємства в технологічному та управлінському аспектах, коли торговельні мережі виступають як ланка інтегрованої логістичної системи, взаємодіючи з виробниками, логістичними операторами і споживачами під час товаропросування.

Вагомим аспектом у соціально-економічному розвитку України виступають торговельні мережі, які ефективніше функціонують в глобалізованому світі з жорстким конкурентним середовищем та мають значну перевагу над дрібнішими торговельними одиницями на ринку. У них є можливість формувати ширший асортимент товарів, створювати кращі умови для складування та підготовки товарів для продажу, розширювати можливості інноваційних технологій, використовувати прогресивні методи продажу, надавати широкий спектр додаткових послуг, створювати сприятливі умови для працівників та підвищувати рівень обслуговування населення.

Сьогодні для побудови більш ефективних систем забезпечення магазинів широким асортиментом, а також урахування специфіки регіонального виробництва товарів, розміщення й технічного забезпечення складів дистриб'юторів, сучасний ринок вимагає від мережевих торговельних підприємств додаткової оптимізації витрат на логістику. Цілями торгової логістики є вирішення низки завдань:

- обирати оптимальних постачальників і посередників із урахуванням різних критеріїв, які важливі для торговельної мережі;
- розраховувати та обирати оптимальні маршрути та види транспорту для доставки вантажу до зазначеного місця з метою оптимізації витрат;
- розраховувати та визначати потрібну кількість та найбільш оптимальне місце для розміщення розподільчих центрів, їх необхідні розміри та обладнання;
- оновлювати рухомий склад вантажних авто;
- використовувати сучасні методи для відстеження різних видів транспорту;
- здійснювати роботи зі скорочення обсягів і часу складування товарних запасів, а особливо їх своєчасного оновлення.

Необхідність оптимізації логістичних витрат торговельних мереж призводить до розвитку багаторівневого ланцюжка постачань (за якими вже працює європейський продуктивний рітейл), досить розповсюдженим є постачання в магазини через розподільчі центри (рис.1).

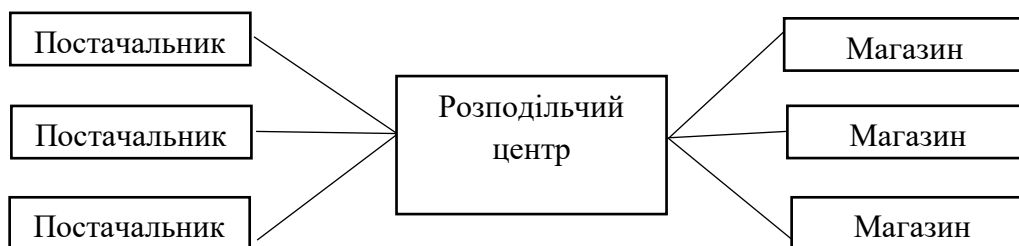

Рисунок – 1 Схема постачання в магазини через розподільчі центри
Розроблено авторами

Багаторівневий ланцюжок логістичного управління у торговельних мережах має:

- ефективний розподіл товарного асортименту між розподільчим центром та магазинами;

- впровадження оптимізованої системи управління запасами на основі передбачення попиту, виробничих і дистрибутивних особливостей залежно від регіону;
- базуватися на основі комбінацій роботи складів різного рівня: розподільчих центрів та регіональних філій;
- забезпечувати рух товарів, які важко прогнозуються з точки зору продажу товарів з відносно високим рівнем залишку;
- створювати регіональний склад як крос-докінговий і служити для забезпечення магазинів асортиментом локального виробництва, імпорту, дистрибуції, а також товарами з мінімальним терміном придатності та для місцевого розподілу продуктів з високим ступенем обертання [1].

Найбільшими продуктовими торговельними мережами України є АТ «Фоззі Груп» (мережі супермаркетів «Сільпо», «Фора», «Фоззі»), ТОВ «АТБ-Маркет» (мережа супермаркетів «АТБ»), ТОВ «МЕТРО Кеш енд Кері Україна» (мережа магазинів професійної оптової торгівлі «МЕТРО Кеш енд Кері») [2].

Аналізуючи логістику лідерів ринку вище зазначених торговельних мереж в Україні, слід відзначити, що серед них значну перевагу має ТОВ «АТБ-Маркет» так як налічує 1089 магазини у 279 населених пунктах України, а також в інфраструктуру цієї компанії входять 9 мультитемпературних центрів класу «А». Планування та організація товарних потоків ведеться цілодобово, а товарооборот розподільчих центрів складає 6000 тон в добу. У 2020 році компанія планує застосовувати систему НАССР у чотирьох складських центрах, що дозволить краще аналізувати ризики ,небезпечні чинники та контролювати критичні точки. Автопарк торговельної мережі складає понад 600 власних транспортних засобів, проїзд який складає понад 5,2 млн кілометрів в місяць [3].

АТ «Фоззі Груп» сфокусувалось на розвитку власного імпорту - стратегічний напрямок діяльності в логістиці. АТ «Фоззі Груп» має налагоджені зв'язки з 65 країн світу і співпрацює зі 800 виробниками. Компанія укладає прямі контракти з виробниками оригінальних продуктів і пропонує їх на Україну за ціною виробника. Тому, має у рухомому складі більш ніж 480 вантажних автомобілів, середній пробіг за рік яких складає 40 500 000 км. Присутні 5 розподільчих центрів у великих містах, автоперевезення відстежуються та контролюються сучасним програмним забезпеченням GPS системою ELCAR [4].

ТОВ «МЕТРО Кеш енд Кері Україна» з початку діяльності орієнтувалося на оптову торгівлю. Нині його мережа налічує 25 оптових магазинів, які одночасно виконують функцію магазинів і складів. Компанія співпрацює приблизно з 1300 українськими та міжнародними компаніями, однак 90 % товарів компанія закуповує саме в українських виробників, дистрибуторів та імпортерів. Оптимізація витрат логістики цієї торговельної мережі перебуває на високому рівні, так як компанія користується послугами автоперевізників, які доставляють товар безпосередньо до оптових магазинів [5].

Логістика торговельних мереж в Україні виконує важливі функції: забезпечення значною економією ресурсів і мінімізація витрат, координація всіх логістичних процесів, організація ефективної роботи системи управління всіма ресурсами мережі. Проаналізувавши три вищевказані торговельні мережі слід відзначити, що логістика у кожній з них має свої особливості, однак перебуває на високому рівні і відповідає сучасним стандартам.

Література:

1. Тараненко Ю. В. Аналіз ринку логістичних послуг. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 12. Ч. 3. С. 219-222.
2. Топ-10 найбільших торговельних мереж України за сумарною торговельною площею. *Асоціація рітейлерів України*. URL:<https://rau.ua/novyni/top-10-krupnejshih/> (дата звернення 12.04.2020)
3. Про компанію ТОВ «АТБ-Маркет». *Офіційний веб-ресурс ТОВ «АТБ-Маркет»*. URL:<https://www.atbmarket.com/about/o-kompanii> (дата звернення 12.04.2020)
4. Про компанію АТ «Фоззі Груп». *Офіційний веб-ресурс АТ «Фоззі Груп»*. URL:https://fozzy.ua/ru/other_businesses/ne/ (дата звернення 12.04.2020)
5. Про компанію ТОВ «МЕТРО Кеш енд Кері Україна». *Офіційний веб-ресурс ТОВ «МЕТРО Кеш енд Кері Україна»*. URL:<https://www.metro.ua/about-metro> (дата звернення 12.04.2020)